

Reserviläispoikkeama aselain muuttuessa – asia eduskunnan käsissä

Sisäministeriön luonnos aselain muutokseksi on lausuntokierroksella. Ministeriön suunnitelmana on antaa lopullinen muutosesitys eduskunnalle kesäkuun loppuun mennessä, jonka tulisi hyväksyä se viimeistään syyskuun puoliväliin mennessä. Aselailla on vaikutuksia reserviläisten ampumataidon ylläpitämiseen.

Laki lähti virkamiesten valmisteluun eduskunnan evästyksin, jotka painottivat reserviläispoikkeaman väljää tulkintaa. Nyt muutosluonnoksen valmistuttua tulkinnat ovat kovasti siitä tiukentuneet. Onko ministerin poliittinen ohjaus valmisteleville virkamiehille jäänyt valmistelussa puolitiehen?

Lakiesityksen perusteena oleva direktiivi siirsi kiellettyjen aseiden A-luokkaan mm. sellaiset itselataavat kertatulikiväärit, mm. reserviläiskiväärit, joissa on yli 10 patruunan sekä itselataavat pistoolit joissa on yli 20 patruunan lipas. Suomen lainsäädännössä näitä aseita nimitetään erityisen vaarallisiksi aseiksi (ERVA-aseet). Kiellettyihin aseisiin voitaisiin myöntää lupia mm. urheilupoikkeaman sekä kansallisen puolustuksen poikkeaman (reserviläispoikkeama) perusteella. Reserviläispoikkeama koskee vain pitkää ns. reserviläiskivääriä. Urheilupoikkeama koskee kaikkia eri lajeissa käytettäviä aseita (mm. kiväärit, haulikot, pistoolit).

Miten reserviläinen sitten jatkossa voi saada uuden luvan reserviläiskivääriin? Jos enintään 10 patruunan lipas riittää, saa luvan kutakuinkin nykyiseen tapaan. Hyväksyttäviä käyttötarkoituksia ovat mm. metsästys, urheiluammunta ja -harrastus sekä uutena käyttötarkoituksena myös ns. reserviläisammunta (vapaaehtoinen maanpuolustuskoulutus). Mitään poikkeusperusteita ei vaadita. Luotettavat selvitykset ja perustelut riittävät.

Tilanne muuttuu, jos haluaa ampua esimerkiksi puolustusvoimien vakiokokoisella 30 patruunan lippaalla. Urheilupoikkeama antaa tähän mahdollisuuden, jos ampuja on ollut yhdistyksen jäsen vähintään 12 kuukautta ja harjoitellut aktiivisesti tai osallistunut ampumakilpailuihin lajeissa, jossa tuollaista aseiden ja lippaan yhdistelmää käytetään, vähintään 2 vuotta ja saa tästä asianmukaisen todistuksen. Lisäksi käyttötarkoituksena tulee olla nimenomaan ampumaurheilu!

Lakiluonnoksessa on tehty merkittävä ero ampumaharrastuksen ja ampumaurheilun välillä. Ampumaharrastajat eivät voi saada lupaa ERVA-aseisiin, ainoastaan ampumaurheilijat voivat sellaisen saada. Mikä ero on urheilulla ja harrastuksella? Lain perusteluissa todetaan, että urheilua on kilpaurheilu. Harrastusta on harjoittelu muuten kuin kilpailutarkoituksessa.

Pohjois-Savon reserviläiset harjoittelevat viikkoammunnoissaan ja ammutakursseilla aktiivisesti. Reserviläiskivääreillä ammuttiin viime vuonna johdetuissa ja turvallisissa ammunnoissa 18 000 laukausta ja pistooleilla 15 000 laukausta. Lain pitää mahdollistaa luvansaanti aktiivisen ampumaharrastuksen perusteella ilman kilpaurheilua. Tällöin toteutuu tavoite reserviläisen perustaidon - ampumataidon – ylläpidosta ja kehittämisestä. Lakipykälässä edellytysten selvittämisestä sanotaan, että ”harjoittelee aktiivisesti tai osallistuu ampumakilpailuihin”. Tulkinnan pitää olla väljemmän ja pohjautua edellä olevaan tai-sanaan. Tässäkään tai ei tarkoita ja-sanaa.

Nuorten reserviläisten keskuudessa on sovellettu reserviläisammunta (SRA) saanut suosiota harrastus- ja kilpailulajina. Tämä ampumamuoto harjoittaa nimenomaan reserviläisen tarvitsemaa ampumataitoa ja vaatii esimerkiksi reserviläiskivääriin 30 patruuna lippaan.

Luvan hakeminen reserviläispoikkeaman perusteella ns. reserviläiskivääriin yli 10 patruunan lippaalla vaatisi osallistumista vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja siinä nimenomaan sotilaallisia valmiuksia palvelemaan ampumakoulutukseen aktiivisesti kahden vuoden ajan (varusmiespalveluksen suorittamisesta saa hieman hyvitystä) tuolla asetyypillä sekä saada Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen (MPK) todistus asiasta ja ampumakokeen suorittamisesta. Lisäksi poliisi pyytää Puolustusvoimien lausunnon.

MPK:n lisäksi pitää lain mahdollistaa reserviläisjärjestöjen antaman todistuksen hyväksyminen. Todistuksen ampumaharrastuksesta antaa nykyisinkin käsiaseisiin poliisin hyväksymä reserviläisjärjestön/ampumaseuran ampuma-asekoulutta.

Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon lakiluonnoksen mukaan henkilöstä, jolla on sodan ajan sijoitus tai suunniteltu sijoitus, ja jolla Puolustusvoimat katsoo olevan poikkeuksellisesti ja yksittäistapauksessa tarve kyseeseen ampuma-aseeseen reservin ampumataidon ylläpitämiseksi. Lain perusteluissa rajataan voimakkaasti Puolustusvoimien mahdollisuutta antaa puoltavia lausuntoja. Lähinnä kyseeseen tulisivat MPK:n kouluttajat ja ammunnanjohtajat, taistelukoulutusyksiköihin tai maakuntajoukkoihin sijoitetut, ampumakouluttajiksi sijoitetut tai sijoitus, jossa edellytetään tavanomaista parempaa ampuma- ja aseenkäsittelytaitoa.

Lakiin tulee saada perusteeksi reserviläisen sijoittamiskelpoisuus sodan ajan tehtävään. Vaatimus sodan ajan sijoituksesta on liian poissulkeva, eikä tue koko reservin ampumataidon ylläpitoa.

Yhteisöjen aselupien osalta reserviläisaseet ns. pitkillä lippailla (ERVA-aseet) rajataan luonnoksessa pois. Oikeus luvan saantiin olisi vain Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä. Reserviläisjärjestöillä pitää edelleenkin olla mahdollisuus aselupaan, kuten nykyisin. Tällä hetkellä suurin osa Pohjois-Savon reserviläisammunnoista toteutetaan yhteisöjen eli reserviläispiirien aseilla. Reserviläisammuntoja toteuttavat henkilöt ovat koulutettuja tehtävänsä ja käytössä on puolustusvoimien varomääräyksiin pohjautuvat ohjeet.

Luonnoksessa esitetään laajennettavaksi velvollisuutta osoittaa harrastuksen jatkuminen kaikkiin sellaisiin aseisiin, joiden toimintatapa on itselataava kertatuli. Selvitys olisi annettava toistaiseksi voimassaoleviin lupiin viiden vuoden välein. Tämä määräys koskee kaikkia ns. puoliautomaattiaseita, reserviläiskiväärin lisäksi mm. haulikkoa ja metsästyskivääriä. Asekeräilijöiden osalta lakiesityksessä kuitenkin ehdotetaan, että selvitys tulee antaa vain, jos poliisi sitä erikseen pyytää. Osin harrastuksen jatkuminen voitaisiin selvittää suoraan rekisteristä (metsästyskortti, ampumaurheilulisenssi tai reserviläisen ampumaturva jne.). Erillisiä selvityksiä tulisi toimittaa asekeräilijöiden tapaan kaikille ammunnan harrastajille vain poliisin niitä erikseen pyytäessä. Seuraamukset selvityksen unohduksista voivat yksittäistapauksissa olla kohtuuttomia. Siksi mahdolliset seuraamukset tulisi säätää vain siinä tapauksessa, että luvanhaltija ei kehotuksestaan selvityksiä toimita.

Toivomme maanpuolustuksen kannalta merkittävän asian huomioonottamista edellä esitetysti lakimuutoksesta päätettäessä eduskunnassa.

Eero Pulkkinen, puheenjohtaja
Pohjois-Savon Reserviläispiiri

Erkki Saarijärvi, puheenjohtaja
Pohjois-Savon Reserviupseeripiiri

Jari Pihlainen, puheenjohtaja
Reserviläispiirien yhteinen ampumatoimikunta

Heikki Vartiainen, toiminnanjohtaja
Pohjois-Savon RU- ja Res-piirit